

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2017 m. vasario 9 d.
(OR. en)

6170/17

COHOM 16
CONUN 54
SOC 81
FREMP 11

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Ankstesnio dokumento Nr.:	15717/16 COHOM 168 CONUN 234 SOC 815 FREMP 210
Dalykas:	Peržiūrėta ES lygio struktūra, reikalaujama pagal Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 33 straipsnio 2 dalį

Delegacijoms priede pateikiama peržiūrėta ES lygio struktūra, reikalaujama pagal JT neįgaliųjų teisių konvencijos 33 straipsnio 2 dalį; ją Taryba priėmė 2017 m. sausio 16 d. įvykusiame 3513-ame posėdyje.

**PERŽIŪRĖTA ES LYGIO STRUKTŪRA, REIKALAUJAMA
PAGAL JUNGTINIŲ TAUTŲ NEĮGALIJŲ TEISIŲ KONVENCIJOS
33 STRAIPSNIO 2 DALĮ**

Remiantis rekomendacijomis, kurias baigiamosiose išvadose pateikė JT neįgaliųjų teisių komitetas dėl ES pirminės ataskaitos dėl Konvencijos įgyvendinimo.

1. ĮVADAS

JT neįgaliųjų teisių konvencija ¹ (toliau – Konvencija ²) ES įsigaliojo 2011 m. sausio 22 d. Konvencijos 33 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės, Konvencijos Šalys, „išlaiko, stiprina, paskiria ar sukuria“ struktūrą, apimančią bent vieną nepriklausomą mechanizmą. Mechanizmo paskirtis – skatinti Konvencijos įgyvendinimą, jį apsaugoti ir kontroliuoti. Struktūra turi būti sukurta pagal kiekvienos valstybės, Konvencijos Šalies, *teisines ir administracines sistemas*. Konvencijos 33 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad atitinkama veikla gali būti vykdoma struktūroje, kurią gali sudaryti kelios įstaigos. Konvencijos 33 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad pilietinė visuomenė, visų pirma neįgalieji, ir jiems atstovaujančios organizacijos, turi būti visapusiškai įtraukiami į kontrolės procesą ir jame dalyvauja.

Tarybos, valstybių narių ir Komisijos elgesio kodekso, kuriuo nustatyta Europos Sąjungos vykdomo Konvencijos įgyvendinimo ir atstovavimo jai vidaus tvarka, 13 dalyje nustatyta, kad „*Komisija tinkamu laiku pasiūlys tinkamą struktūrą, sudarytą iš vienos ar kelių nepriklausomų sistemų, pagal Konvencijos 33 straipsnio 2 dalį, o dėl pilietinės visuomenės dalyvavimo – pagal Konvencijos 33 straipsnio 3 dalį, atsižvelgdama į visas atitinkamas Sąjungos institucijas, įstaigas ir organus.*“ ³

¹ 2010/C 340/08, OL C 340, 2010 12 15, p. 11.

² Laikoma, kad visos nuorodos į teisinės nuostatos yra nuorodos į Konvenciją, jeigu nenumatyta kitaip.

³ Toliau tekste siekiant paprastumo vartojamas terminas „institucija“, išskyrus atvejus, kai daroma nuoroda į konkrečias Sutarties nuostatas.

Europos Komisijos pasitraukimas iš ES lygio struktūros nedaro poveikio užduotims, kurias Europos Komisija vykdo kaip Konvencijos ES svarbiausia institucija, įskaitant propagavimą ir apsaugą, arba SESV numatytas užduotis, susijusias su ES teisės įgyvendinimo valstybėse narėse stebėseną.

2. TAIKYMO SRITIS

Pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį ES, kaip regioninės integracijos organizacijos, įsipareigojimai pagal ES kompetenciją yra lygiaverčiai valstybės, Konvencijos Šalies, įsipareigojimams. Ši kompetencija išdėstyta Tarybos sprendimo 2010/48 II priede ⁴.

ES struktūros įgaliojimai apima ES kompetencijos sritis ir papildo nacionalines struktūras ir nepriklausomus mechanizmus, kuriems tenka pagrindinė atsakomybė už Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo propagavimą, apsaugą ir stebėseną valstybėse narėse.

ES struktūrai tenka du skirtingi įgaliojimai:

- **pirma**, reikia vykdyti užduotis tose srityse, kuriose valstybės narės kompetenciją yra perdavusios ES (daugiausia ES teisės aktai ir politika ⁵); tai bus pagrindinė struktūros veiksmų sritis;
- **antra**, užduotys turi būti atliekamos atsižvelgiant į „vidinį“ ES institucijų vykdomą Konvencijos įgyvendinimą, konkrečiai – Sąjungos viešojo administravimo atžvilgiu, pavyzdžiui, jos darbuotojų atžvilgiu, taip pat institucijoms palaikant ryšius su piliečiais ir visuomene.

⁴ Tarybos sprendimas 2010/48/EB dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 23, 2010 1 27, p. 35).

⁵ Kaip nurodyta ES deklaracijoje dėl kompetencijos, pridėtos prie Tarybos sprendimo 2010/48.

3. STRUKTŪROS NARIAI

Šiuo metu daug ES institucijų ir įstaigų vykdo Konvencijoje apibrėžtų teisių propagavimo, apsaugos ir stebėsenos užduotis.

Nustatyta, kad ES struktūrą sudaro šie subjektai:

- Europos Parlamento Peticijų komitetas,
- Europos ombudsmenas,
- Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (PTA),
- Europos neįgaliųjų forumas (ENF).

4. VYKDYTINOS UŽDUOTYS

4.1 Propagavimas

Europos ombudsmenas gali priimti skundus, taip pat pradėti *ex officio* tyrimus ir teikti pranešimus (SESV 228 straipsnis) dėl netinkamo administravimo ES institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų, įskaitant Komisiją ir Pagrindinių teisių agentūrą, veikloje. Šios pareigos apima propagavimo veiklos pagal Konvenciją vykdymą, metinį veiklos pranešimą, kuriame yra specialus skyrius dėl negalios, teikimą ir informacijos per Europos ombudsmenų tinklą platinimą.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (PTA) gali didinti informuotumą apie Konvenciją laikydamosi Reglamento Nr. 168/2007 ⁶ ir daugiametės programos (DP) ⁷. Visų pirma ji gali nagrinėti negalios klausimą kaip kovos su diskriminacija teminę sritį, bet taip pat pasitelkiant kitas temines sritis, laikantis visas sritis apimančio požiūrio ⁸.

Europos neįgaliųjų forumas (ENF) nepriklausomai propaguoja Konvenciją pasitelkdamas informuotumo didinimo kampanijas ir žiniasklaidos veiklą, pranešimus, seminarų ir renginių organizavimą, mokymus, tinklaveiką ir aktualios informacijos platinimą Europos ir nacionalinėms organizacijoms narėms, kad būtų pagilintos jų techninės žinios ir gebėjimas propaguoti idėjas, taip pat įtraukdamas į veiklą suinteresuotuosius subjektus. Kiti strateginiai propagavimo veiksmai – ES teisės aktų ir politikos atitikties Konvencijai tikrinimas ir techninių konsultacijų dėl Konvencijos taikymo teikimas viešosios valdžios institucijoms.

4.2 Apsauga

4.2.1 Konvencijos laikymasis valstybėms narėms taikant ES teisę

Asmenų apsauga nuo Konvencijos pažeidimų valstybėms narėms taikant ES teisę, **visų pirma priklauso nacionalinių struktūrų ir teismų kompetencijai**. ES struktūros vaidmuo apsaugant asmenų teises yra papildantis nacionalines struktūras.

⁶ 2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 168/2007, įsteigiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą; visų pirma žr. 3 straipsnį ir 4 straipsnio 1 ir 2 dalis.

⁷ Tarybos sprendimo (2008/203/EB), įgyvendinančio Reglamento (EB) Nr. 168/2007 nuostatas dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros 2007–2012 m. daugiametės programos priėmimo, 4 straipsnio 1 dalies a–h punktai; Reglamentas Nr. 168/2007.

⁸ Susijusi veikla – PTA pateikiama metinė ataskaita pagrindinių teisių klausimais agentūros veiklos srityse, teminių ataskaitų skelbimas, mokymo ir švietimo veiklos organizavimas, suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas ir komunikacija bei renginiai. Agentūra taip pat gali didinti visuomenės informuotumą apie jos pagrindines teises, galimybes jomis naudotis ir įvairius jų įgyvendinimo užtikrinimo mechanizmus apskritai, tačiau pati konkrečių skundų nenagrinėja.

Europos Parlamento Peticijų komitetas (PETI) taip pat prisideda užtikrinant apsaugą nuo Konvencijos pažeidimų valstybėms narėms taikant ES teisę, nes jis gali nagrinėti visas bet kurio ES piliečio peticijas klausimais, priklausančiais Sąjungos veiklos sričiai ir turinčiais jiems tiesioginio poveikio (SESV 227 straipsnis). Vykdydamas šią užduotį šis komitetas yra nepriklausomas nuo valstybių narių ir Komisijos.

4.2.2 Konvencijos laikymasis ES institucijose

Stebėti tariamus Konvencijos pažeidimus, susijusius su netinkamu administravimu ES institucijų veikloje, visų pirma yra **Europos ombudsmeno** užduotis. Jis gali nagrinėti ir tirti skundus, kuriuose keliama teisės ir tinkamo administravimo klausimai, taip pat pradėti *ex officio* tyrimus ir dėl jų rengti pranešimus (SESV 228 straipsnis). **Europos ombudsmenas** gali tirti galimus Komisijos netinkamo administravimo skundų nagrinėjimo ir stebėsenos veiklos etapuose atvejus ir parengti dėl jų pranešimą. Ombudsmenas yra nepriklausomas nuo visų kitų ES institucijų, taip pat nuo bet kurios vyriausybės, institucijos, įstaigos ar organo.

Europos Parlamento Peticijų komitetas atlieka didelį apsaugos vaidmenį, susijusį su Konvencijos laikymusi ES institucijose joms vykdančioms politikos formavimo bei teisėkūros veiklą, be kita ko, ES institucijoms atliekant viešojo administravimo funkcijas (pvz., personalo atvejais). Jis nagrinėja peticijas dėl ES teisės aktų ir politikos ir gali Tarybai bei Komisijai žodžiu pateikti klausimus svarstyti plenariniame posėdyje arba teikti ataskaitas ir (arba) rezoliucijas.

ENF gauna informaciją ir skundus iš neįgaliųjų dėl jų konkrečių asmeninių patirčių ir į juos atkreipia atsakingų administracinių įstaigų bei plačiosios visuomenės dėmesį. ENF gali pateikti trečiosios šalies savarankiškus reikalavimus dėl bylos dalyko daugeliui nacionalinių ir Europos teismų.

4.3 Stebėsena

4.3.1 ES institucijų vykdomo Konvencijos įgyvendinimo taikant ES teisę ir politiką stebėsena

ENF nepriklausomai atlieka sistemingą ES vykdomo Konvencijos įgyvendinimo taikant teisę ir politiką stebėseną, be kita ko, nagrinėdamas naujus teisėkūros pasiūlymus, ir priima skundus dėl jų įgyvendinimo. Todėl naudojimosi teisėmis srityje jis gali konstatuoti pažangą, stagnaciją ar regresą per tam tikrą laikotarpį.

Europos ombudsmenas papildoma institucijų vykdomo Konvencijos įgyvendinimo stebėseną, nes jis gali savo iniciatyva pradėti tyrimus ir teikti pranešimus dėl netinkamo administravimo atvejų ES institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų veikloje ⁹.

4.3.2 Duomenų teikimas ir rodiklių rengimas

PTA pagal savo įgaliojimus nepriklausomai renka ir analizuoja duomenis. Minėtoje struktūroje nepriklausomas tokių duomenų teikimas yra jo pagrindinė užduotis. Šioje srityje **PTA** taip pat rengia rodiklius ir lyginamuosius standartus, kad prisidėtų prie stebėsenos proceso.

5. VEIKIMO BŪDAS

ES struktūra turės veikti kaip paprastas, veiksmingas ir praktiškas mechanizmas, kurį taikant pagal suderintą darbo planą veikiantys atskiri dalyviai pagal savo galiojančią kompetenciją prisidės prie Konvencijos propagavimo, apsaugos ir stebėsenos užduotis.

Per visus metus struktūros dalyviai vykdys savo atitinkamas užduotis savo veiklos srityje. Dalyvių ryšiai bus palaikomi pagal esamus poreikius.

Struktūros atstovai bent kartą per metus rengs posėdį pažangai apžvelgti. Galimybė rengti papildomus posėdžius bus tinkamai svarstoma atsižvelgiant į poreikius ir gavus bet kurio iš struktūros dalyvių prašymą.

⁹ Europos ombudsmenas taip pat gali per Europos ombudsmenų tinklą veikti kaip ryšių palaikymo su valstybių narių nacionaliniais ir regioniniais ombudsmenais centras.

Visi dalyviai turi teisę dalyvauti visame posėdyje, susipažinti su posėdžio dokumentais ir pareikšti nuomonę aptariamais klausimais. Sprendimai bus priimami bendru sutarimu. Dalyviai susitars dėl darbo metodų ir prioritetų.

Itin svarbu aiškiai informuoti visuomenę, kad būtų užtikrinta, jog struktūros veikimas ir įvairių komponentų užduotys bei veikla būtų tinkamai suprantami. Struktūros nariai užtikrina, kad jų įprastoje ataskaitų teikimo veikloje su Konvencijos įgyvendinimu susijęs darbas būtų aiškiai nurodytas ir apie jį būtų tinkamai informuojama.

Be to, vienas iš struktūros narių administruos visiems prieinamą tinklalapį, kuriame bus pateiktos nuorodos į kitų dalyvių interneto svetaines.

Kai manoma, kad tai būtina, gali būti inicijuojama šios struktūros ir (arba) jos darbo metodų peržiūra.
